

OBSAH

1	ÚVOD	15
2	LITERÁRNY PREHĽAD	17
2.1	História	17
2.2	Gastrín a jeho molekulárne formy	18
2.2.1	Výskyt jednotlivých foriem gastrínu	22
2.2.2	Biologické účinky jednotlivých foriem gastrínu	22
2.2.3	Biologický polčas a miesta inaktívácie gastrínu	23
2.3	Endokrinné bunky v tráviacom trakte	24
2.3.1	G-bunky	24
2.4	Fyziológia gastrínu	26
2.4.1	Podnety stimulujúce uvoľnenie gastrínu	27
2.4.1.1	Vágová stimulácia – cholinergická	27
2.4.1.2	Stimulácia uvoľnenia gastrínu distenziou žalúdka	28
2.4.1.3	Stimulácia uvoľnenia gastrínu potravou	29
2.4.1.4	Stimulácia uvoľnenia gastrínu krvnou cestou	29
2.4.2	Inhibícia uvoľnenia gastrínu	31
2.4.2.1	Vágová inhibícia	31
2.4.2.2	Spätnoväzobná inhibícia uvoľnenia gastrínu kyselinou	31
2.4.2.3	Hormonálna a chemická inhibícia uvoľňovania gastrínu	32
2.4.3	Trofické účinky gastrínu	34
2.4.4	Ďalšie účinky gastrínu	35
2.4.4.1	Gastrín a tonus dolného ezofagálneho zvierača (DEZ)	35
2.4.4.2	Žalúdočvá motilita a gastrín	36
2.4.4.3	Vplyv gastrínu na priepustnosť vody a elektrolytov sliznicou tráviaceho traktu	36
2.4.4.4	Vplyv gastrínu na cirkuláciu	36
2.5	Gastrín za patologických podmienok	37
2.5.1	Zollingerov-Elisonov syndróm (ZES)	37
2.5.1.1	Diagnostické testy	39

2.5.2	Hyperplázia a hyperfunkcia antrálnych G-buniek ..	41
2.5.3	Ponechané izolované antrum	41
2.5.4	Sérový gastrín pri peptickej vredovej chorobe	42
2.5.4.1	Vred žalúdka	42
2.5.4.2	Vred dvanástnika	43
2.5.5	Ostatné príčiny hypergastrinémie	44
2.5.5.1	Stavy po resekcii tenkého čreva	44
2.5.1.2	Chronická renálna insuficiencia	44
2.5.5.3	Chronicke renálna anémia	45
2.5.5.4	Cirhóza pečene	45
3	CIELE PRÁCE A ICH REALIZÁCIA	46
4	SÚBOR PACIENTOV A METODIKA	50
4.1	Súbor pacientov	50
4.2	Postup pri odberoch krvi	52
4.3	Preparáty použité na stimuláciu	52
4.4	Princíp stanovenia sérového gastrínu a postup práce	53
4.4.1	Princíp rádioimunoanalytickej metódy	53
4.4.2	Pracovný postup rádioimunoanalytickej metódy ..	54
5	VÝSLEDKY	59
5.1	Základné údaje a hodnoty bazálneho sérového gastrínu (BSG) v jednotlivých sledovaných skupinách	60
5.1.1	Kontrolné skupiny: hodnoty bazálneho sérového gastrínu	60
5.1.2	Základné údaje a hodnoty bazálneho sérového gastrínu, bazálnej i maximálnej sekrécie HCl pacientov s vredom žalúdka	60
5.1.2.1	Základné údaje a hodnoty bazálneho sérového gastrínu, bazálnej i maximálnej sekrécie HCl pacientov s prepylorickým vredom (UV-PP)	61
5.1.2.2	Základné údaje a hodnoty BSG, bazálnej i maximálnej sekrécie HCl pacientov s mediogastrickým vredom	61

5.1.3	Základné údaje a hodnoty bazálneho sérového gastrínu pacientov s vredom dvanástnika	62
5.1.4	Základné údaje a hodnoty bazálneho sérového gastrínu pacientov s kombinovaným vredom (UBD + UV)	62
5.1.5	Základné údaje a hodnoty bazálneho sérového gastrínu pacientov s hyperchlórhydriou	63
5.1.6	Základné údaje a hodnoty bazálneho sérového gastrínu pacientov s hypochlórhydriou	63
5.1.7	Základné údaje a hodnoty bazálneho sérového gastrínu pacientov s pernicióznou anémiou v porovnaní s kontrolnou skupinou starých ľudí ...	64
5.1.8	Základné údaje a hodnoty BAO, MAO a BSG pacientov s Zollingerovým-Ellisonovým syndrómom	64
5.1.9	Základné údaje a hodnoty bazálneho sérového gastrínu, BAO, MAO pacientov s vredom dvanástnika pred plánovanou supraselektívnou (parietálnou) vagotómiou	66
5.1.10	Pacienti po resekcii žalúdka typu B I (spolu)	68
5.1.10.1	Pacienti po resekcii B I bez recidívy vredu	68
5.1.10.2	Pacienti po resekcii B I s recidívou vredu	68
5.1.11	Pacienti po resekcii žalúdka typu B II spolu	68
5.1.11.1	Pacienti po resekcii typu B II bez recidívy vredu ...	68
5.1.11.2	Pacienti po resekcii typu B II s recidívou vredu ...	68
5.1.11.2	Pacienti po resekcii žalúdka typu B II s recidívou vredu spolu a po rozdelení na podskupiny s ponechaným antrom na strane žalúdka a dvanástnika	69
5.1.12.1	Pacienti po vagotómii bez resekcie žalúdka	69
5.1.12.2	Pacienti po vagotómii s resekciou žalúdka	69
5.2	Vzťah veku a bazálneho sérového gastrínu	70
5.2.1	Vzťah veku a BSG v spoločnej skupine neoperovaných pacientov	70
5.2.2	Vzťah veku a BSG v skupine neoperovaných mužov	71
5.2.3	Vzťah veku BSG v skupine neoperovaných žien ..	71
5.2.4	Vzťah veku a BSG v skupine pacientov s vredom dvanástnika	72
5.3	Vzťah hodnôt bazálneho sérového gastrínu	

	a bazálneho výdaja žalúdočnej kyseliny	74
5.3.1	Spoločná skupina neoperovaných pacientov	74
5.3.2	Pacienti s vredom žalúdka	74
5.3.3	Pacienti s vredom dvanástnika	74
5.3.4	Pacienti s kombinovaným vredom	74
5.4	Hypotetické rozdelenie pacientov s vredom dvanástnika a hypersekréciou HCl podľa hodnôt BAO, MAO a BSG	75
5.4.1	Pacienti s vredom dvanástnika s predpokladaným zvýšeným tonusom blúdivého nervu	75
5.4.2	Pacienti s vredom dvanástnika s predpokladanou zvýšenou funkciou antrálnych G-buniek	76
6	DISKUSIA	78
6.1	Hodnoty bazálneho sérového gastrínu	78
6.1.1	Kontrolné skupiny	78
6.1.2	Pacienti s vredom žalúdka	78
6.1.2.1	Pacienti s prepylorickým vredom žalúdka	79
6.1.2.2	Pacienti s mediogastrickým vredom	79
6.1.3	Pacienti s vredom dvanástnika	80
6.1.4	Pacienti s kombinovaným vredom (UBD + UV)	81
6.1.5	Pacienti s chronickým dyspeptickým syndrómom pri hyperchlórhýdrii bez zistených ulcerácií	81
6.1.6	Pacienti s chronickým dyspeptickým syndrómom pri hypo- až achlórhydrii	81
6.1.7	Pacienti s pernicióznou anémiou (achlórhydriou)	82
6.1.8	Pacienti so Zollingerovým-Ellisonovým syndrómom (ZES)	83
6.1.9	Pacienti s UBD pred a po supraselektívnej (parietálnej) vagotómii	85
6.1.10	Pacienti po resekcii žalúdka typu B I	87
6.1.10.1	Pacienti po B I resekcii bez recidívy vredu	87
6.1.10.2	Pacienti po B I resekcii s recidívou vredu	88
6.1.11	Pacienti po resekcii žalúdka typu B II	89
6.1.11.1	Pacienti po resekcii žalúdka typu B II bez recidívy vredu	89
6.1.11.2	Pacienti po resekcii žalúdka typu B II s recidívou vredu	89

6.1.11.2.1	Pacienti s ponechaným antrom na strane žalúdového kýpťa	90
6.1.11.2.2	Pacienti s predpokladaným ponechaným izolovaným antrom (na strane dvanástnika)	90
6.1.12.1	Pacienti po vagotómii bez resekčnej operácie	91
6.1.12.2	Pacienti po vagotómii a resekcii žalúdka	92
6.2	Vzťah veku a hodnôt bazálneho sérového gastrínu	92
6.2.1	Spoločná skupina pacientov bez operačného zákroku na žalúdku	92
6.2.2	Pacienti s vredom dvanástnika	93
6.3	Vzťah bazálneho sérového gastrínu a bazálnej sekrécie žalúdočnej kyseliny	94
6.3.1	Spoločná skupina pacientov	94
6.3.2	Pacienti s vredom žalúdka	94
6.3.3	Pacienti s vredom dvanástnika	95
6.3.4	Pacienti s kombinovaným vredom	95
6.4	Hypotetické rozdelenie pacientov s vredom dvanástnika	95
7	SÚHRN VÝSLEDKOV A ZÁVERY	98
8	NÁVRH NA PRAKTICKÉ VYUŽITIE VYŠETRENIA BSG	101
9	LITERATÚRA	103